

Vellinge kommun
Tillväxtavdelningen
235 81 VELLINGE

Synpunkter på remiss gällande förslag på ändring av översiktsplan för kommunens havsområde.

Falsterbonäsets Naturvårdsförning (FNF) har tagit del av och noga studerat rubricerad remiss. Nedan följer våra synpunkter.

s.10

I kapitlet "Ett föränderligt klimat" saknar man en kortfattad historik över hur Falsterbonäset har bildats och formats under ca 4000 år samt hur stranden har förskjutits under denna tid. En historik skulle ge läsaren en uppfattning om näsets tillväxt, som fortfarande pågår samt om hur världshavets rörelser påverkas av klimatet. Dessutom saknar man en redogörelse för när, var och hur tillfälliga översvämningar har drabbat kommunen i historisk tid.

s 16.

Falsterbo Museum ej nämnt bland kunskapsförmedlarna.

s. 17

Under kapitlet "Sandanvändning i kretslopp" omnämnes sk. strandfordring, vilket även diskuteras på sidorna 23, 39, 41 och 46-48. Strandfordring med sand har med framgång använts för att rädda erosionshotad strand i Ystad kommun. I Vellinge kommun finns emellertid endast ett fåtal platser som hotas av erosion vid tillfälliga mindre översvämningar, vilka är vanliga. Det gäller främst norr om Skanörs hamn och i viss mån i Kämpinge. Den pågående tillväxten av Falsterbonäset i väster och söder kommer inom överskådlig framtid att skydda stränderna. Därför är strandfordring för närvarande inte aktuell mer än i Skanör där man kan använda sand från muddringen av hamnen och Slusan.

Känt sedan tidigare är att 0,5 milj m³ sand uttogs på Sandflyttan 1973. 1975 flyttades Måkläppen 160 m österut och en omfattande sandvandring startade, vilken medförde att ön gick iland. Sandsugningen stoppades 1992.

Bara för att sand vandrar från Måkläppen norrut och delvis deponeras längs Falsterbo Öresundskust och delvis vandrar vidare till Västra Haken och sedan över Rynkorna söderut till Sandflyttan och vidare till Måkläppen innebär inte att uttagen sand till erosionskydd och strandfodring automatiskt kan återbrukas. Alla ingrepp i den rörliga sanden skapar processer som arbetar för en utjämning, vilket kan betyda att erosionen istället ökar. Scenarion i sådant fall kan vara att Måkläppen eller stora delar av den försvinner och att nuvarande påbyggnad på Näsets västsida istället innebär att stranden försvinner och att dynerna raseras. I ett annat kan genombrott mellan Måkläppen och land innebära att Ule Nabbe och delar av Söderstrand försvinner.

Handlingarna nämner att Vellinge kommun beräknas behöva 7 milj m³ sand från Sandflyttan och område utanför Måkläppen enl SGU. Här finns inget ställningstagande om att Natura 2000 går före sandsugning. Se kommande sidor eftersom det inte bara är Vellinge kommun som ska ta sin sand härifrån och det kan då inte ens bli tal om återbruk och än mindre reproduktion.

Sandsugningen anses inte nationellt ha någon beröringspunkt mot fisket. Sandflyttan är en av Sveriges viktigaste reproduktionsområden för piggvar och är mycket viktig även för andra plattfiskar. Historiskt har

Sandflyttan både varit reproduktionsområde för höstlekande såväl som vår lekande sill och är ännu idag betydelsefull för produktion av tobis som är en viktig resurs för knubbsälarna på Måkläppen. Sandutvinningen (ej lika fult ord som sandsugningen) anses vara en oemotsagd NYTTA. Så är inte fallet. Grumlingen i vattnet skrämmer fisk och förstör ålgräs. Sugningen dödar i botten levande musslor. Den orsakar detritusfallor, som bildar svavelväte som vid rörelser i botten kommer ut och förgiftar organismerna på omgivande bottenar.

Med tanke på hur ringa mängder sand som behövs för strandfordring inom Vellinge kommun är det häpnadsväckande att SGU (2017) nu ännu en gång rekommenderar att man tar sand på Sandflyttan SV om Falsterbonäset. Det är ännu mer häpnadsväckande att Vellinge kommun anammar detta förslag och t.o.m. i planen nämner ett område utanför Måkläppen. Har kommunen verkligen så kort minne att man inte minns kampen mot sandsugningen på Sandflyttan under 1980-talet? Då engagerade sig allmänhet, skolbarn, forskare och inte minst en enig politikersamling i kommunen mot sandsugningen. Förslaget i föreliggande plan kommer att väcka till liv den starka opinion som hindrade sandsugningen på 80-talet.

Sandsugning bör aldrig ske i rörlig sand utan bara på stillaliggande bottenar. Det lärde vi inom FNF oss, när vi besegrade SGU 1987. SGU har fortfarande inte lärt något av sina egna utmärkta geologer och annan geologisk expertis.

SGU vill tyvärr fortfarande bara utvinna! SGU:s dubbla roll påtalades redan 1986.

s 18.

I det följande nämns inte det småskaliga kustfisket, som i sig är hållbart, utan bara högsjöfisket – trålfisket. FNF anser att det är bra att man vill ha restriktioner för detta. Vårt förslag är ett förbud mot trålfiske på kommunalt vatten, dvs bildandet av ett kommunalt marint reservat ovanpå kommunens Natura 2000 område i S Östersjön.

s 19.

Öp tar ställning för att natur går före yrkesfiske och att fisket måste anpassas till naturvärdena. De fortsatta ställningstagandena om att grunda vikar inte får störas så att ålgräset och blåstången får chans att utvecklas är bra.

Artificiella rev har visat sig gynna fisket på många håll. I Florida har bilvrak, fartygsvrak och liknande sänkts utanför kusten. FNF hoppas inte att man avser att bilda rev på det sättet. Revbildningar av sten kan i viss mån kompensera för det omfattande stenfiske som förekommit på vår grunda havsområden under 1700- och 1800-talen och kan i så måtto vara positivt. Var reven ska placeras är en känsligare fråga eftersom dessa kan påverka vattnets strömningsförhållanden. Anlagda rev kan också verka så att sjön bryter längre ut och kustabrassionen påverkas.

Det marina livet lika viktigt som det terrestra. Nyckelarterna är viktiga att känna till och ta hänsyn till. Frågan är dock hur viktigt detta är för Vellinge kommun med tanke på den planerade byggnationen i Norra Ljunghusen?

s 20.

Kommunens nyckelarter i havet är blåstång, ålgräs och blåmussla. För blåstång och blåmussla krävs fast underlag. Sådana finns utanför Foteviken, Stenudden – Blinda Segelskär och bredgrund. Sandflyttan är med sina 8–9 meters djup och rätt bottensubstrat utomordentlig för ålgräs.

s 21.

All snabbgående fartygstrafik påverkar miljön. Ljudet stör tumlarnas ekolokalisationssystem samt fiskarnas och sälarnas interna och externa kommunikation. Svallet påverkar abrassionen och i fall av drift med sammanpressade vattenstrålar, t ex snabbgående katamaraner, dör mängder av fiskyngel och framförallt kräftdjurslarver.

Öpn anses främja miljöer för fiskreproduktion. Då bör naturligtvis ingen del av de grunda bottenarna i Vellinge kommun tas i bruk för sandutvinning.

Ställningstaganden pkt 1. Ord saknas. Pkt 2 Det är klart att man ska lägga all byggnation utanför reservat, men FNF förstår det som att man menar att reservatsföreskrifterna inte ska gälla på stränderna. Har vi

förstått fel? Pkt 3. Man har knappast värnat den lokala karaktären i Skanörs hamn och har inte för avsikt att göra detta i Falsterbokanalen heller. Pkt 4. Vattenbruk ska prioriteras. Vattenbruk i havet förorenar genom matrester, fekalier och mediciner och ökar bildningen av fintrådiga alger och blågröna bakterier och skapar detritus i hålor i botten. Detta löses till synes genom hög vattengenomströmning, men det är typiskt i havsmiljön att det som inte ses finns inte och speciellt om det inte syns just här. Det som kan tillåtas är musselodling på rep, som åtminstone i strömt vatten fungerar som rening av havsmiljön. Vattenbruk ska ske på land och med intern rening och återcirkulation av vattnet. Då fungerar det bra eftersom inte ens mediciner behövs för de organismer man odlar.

Bland friluftslivsmöjligheterna har fågel- och sälskådning missats liksom viltstudier och fritidsfiske.

Flommarna. Detta ord skall inte användas! Det heter Flommen som egennamn och existerar inte i plural. Rätta benämningar ska användas! Som strandområde har inte Höllvikens S strand nämnts (Norra Ljungen).

s 22.

Pkt 4. Här visas kommunens intresseinriktning.

Av kartorna framgår ej att båtar inte under förbjuden tid får framföras inom 400 m från land runt Måkläppen. På vänstra kartan finns en beteckning på Måkläppen, vad betyder den?

s 29.

FNF håller inte med om kommunens ställningstagande vad gäller riksintresse högexploaterad kust. Landskapsbilden påverkas redan av befintlig bostadsbebyggelse öster och väster om planområdet. Att nu fortsätta med upp till sex våningar höga bostadshus kommer att ytterligare förstöra landskapsbilden.

Vi har också en undrar kring ställningstagandet ang riksintresse för totalförsvarets militära del: Kommunens ställningstagande är ”inga höga byggnadsverk som kan skada riksintresset.”. Gäller detta inte alla 6-våningshus som planeras och byggs runt om i kommunen?

Trots naturreservat ska turismen och dess ’behov’ gå före naturvårdsintressena på badstränderna. Inget säger heller hur långt badstranden går inåt land. Allt verkar underkastas besöksnäringen. Varför bygger man då bort natur, idyll och skapar allt mer och mer tätbefolkade urbana miljöer? Det verkar som det hela tiden är naturen som ska stryka på foten.

s 34.

Buller i havsmiljön stör även sälars och fiskars kommunikation och är skadligt för tumlares, som fö inte nämns alls.

Återigen - Flommar finns det inget som heter. Flommen är ett egennamn på området väster om Falsterbo. Flom kommer från ordet flo som betyder tidvis översvämmat området (om man nu kan tala om det på Flommen idag med tanke på regelverket kring Slusans öppning och stängning). Att tjänstemän på Lst och i kommunen myntat och försöker arbeta in det är ingen vettig förklaring till att det ska få förekomma.

s 36.

Vår tolkning är att strandskyddet har ringa värde i Vellinge kommun då allt verkar möjligt genom upphävande och/eller dispens.

s 37.

Knösen – Knävången är inga gamla hedmarker om vi inte går tillbaka till järnålderns beteslandskap. Det är jordbruksmarker sedan åtminstone tidig medeltid.

s 39.

Det är inte 7 milj m³ som ska tas ut på Sandflyttan under en 80 års period utan snarare upp till 20 milj m³ eftersom även Trelleborg och Skurup ska göra detsamma. Det blir minst 3 x och troligen 6 x den mängd sand som FNF stoppade för upptagning till Kockumsområdet i Malmö. Sanden kommer också att tas från ett område som är begränsat i storlek om man inte går in på Natura 2000 och vårt marina reservat. Det ger

då hålor i botten, som dels behöver vandringsand att fyllas ut och hindrar att denna kommer våra stränder till del, vilket kan ge ytterligare förflyttning av Måkläppen österut och därmed påverka sanddepositionen längs Öresundskusten. Djuphålorna samlar detritus och ger svavelvätejäsning och bottendöd, när svavelvätet svämmar över.

s 41.

I sammanfattningen och den samlade bedömningen kan vi läsa att den gamla Öpn kommer att gälla om den nya inte tas. Den nya Öpn är enligt FNF skapad för två saker: Få chansen att återuppta sandsugningen och låta turismen – besöksnäringen – råda över naturhänsynen. Detta genomsyrar hela planen. Det är som om man tycker att naturreservaten ligger som en ”kalla hand” som står i vägen för exploatering i Vellinge kommun.

s 44.

Ökad turism önskas - varför då bygga bort idyllerna och naturen? Den senare speciellt som natur är en bristvara i SV Skåne. Det behövs professionell bevakning av naturen för att hindra turisterna från att förstöra det de kommer hit för att uppleva. Vi måste ha en hållbar turism. Det kostar att tjäna pengar.

Genom mer byggnation så ökar trafikflaskhalsarna. Detta är redan ett problem under sommarsäsongen. Ökade flaskhalsar ger minskad turism. Vem vill tillbringa dyrbar semestertid i bilköer.

Naturmiljöer återhämtar sig inte efter störningar. Hårt slitage betyder inte nya stigar och bortnötning av vegetation utan utarmning av fauna och flora. Just det som kommunen ställer till med i Norra Ljunghusen.

Betydande informationsinsatser behövs. Naturum är en sådan i mycket liten skala.

s 45.

Nyckelarter värnas genom att tydliggöra känsliga områden och förespråka artificiella rev. Borde inte istället översvänningsområden för gäddlek skapas i Hammarbäcken öster om Höllviken?

Vidare säger man att näringspotentialen i havet tas tillvara genom positiv inställning till ökad besöksnäring och prövning av vattenbruk. FNF håller inte med.

Bra är däremot att man anser att kunskapen om havet bör ökas.

Sandanvändning med kretsloppstänk fungerar inte. Tar man sand ökar abrasionen och mer sand behöver tas och allt eskalerar. Sandutvinning är inget 0-summespel.

Planen skiljer inte på kustnära yrkesfiske som ofta har en ringa påverkan på ekosystemet och hösjöfisket som är mycket skadligt.

s 46. Att ”Sälarna på Måkläppen kan återhämta sig under veckorna” stämmer inte. Var har kommunen fått detta ifrån?

Inga högre arter äter för övrigt illaluktande alger. Nedbrytningen sker främst av bakterier på land också av ett antal evertebrater t ex larver av flugor.

”Undvik storskaliga anläggningar med påverkan på landskapsbilden, ingen vindkraft.” Hur rimmar detta med Falsterbokanalens bebyggelse och bebyggelsen i Norra Ljunghusen? Jämfört med dem är knappast ett eller två vindkraft störande på landskapsbilden.

Ågärder pkt 4: Enligt denna punkt kan sandsugning bedrivas först efter djup på 15 m. Där algerna slutar i S Östersjön.

s 47.

Planen nämner att ”Vi värnar våra naturreservat och Natura 2000-områden och anger att nya användningar ska ske med hänsyn till befintliga skydd.” Detta rimmar illa med sandsugning, vattenbruk och utbyggnad av turistnäringen.

s 48.

Vilken uppföljning av negativa konsekvenser finns egentligen i Vellinge kommun? Man har fortfarande inte anställt en kommunekolog trots att FNF påtalat vikten av detta i många år. Man anlitar hellre konsulter som är villiga att sälja utredningar för kommunens önskemål.

Planen nämner att ”Det finns behov av fördjupade inventeringar av natur- och kulturvärden och hur de påverkas av den enskilda åtgärdens utformning”. Det ser mycket bra ut, men vad lönade det sig i Norra Ljunghusen?

Kompensationsåtgärder är bara ett sätt att skapa möjligheter för exploatering. De leder ytterst sällan till positivt resultat för de arter de skapats för. För att kompensationsåtgärder ska få göras så bör de först testas i liten skala på platsen och sedan utvärderas. Blir denna positiv så kan exploatering tillåtas. Det betyder att en plan- och byggnadsprocess, där kompensationsåtgärder förespråkas, blir förlängd några år.

Sammanfattning

Det finns goda intensioner i planen, men sedan gäller det också att kommunen lever upp till dem, och inte bara anser att man fullföljt en skyldighet. Som jämförelse kan vi lyfta fram att de ställningstagande som gjordes kring Norra Ljunghusen i Naturvårdsprogrammet är vatten värt när inflytelserika exploitörer knackar på dörren.

Falsterbo 2018-11-10

För Falsterbonäsets Naturvårdsförening

David Carlson (ordförande)

Falsterbonäsets Naturvårdsförening, Box 32, 239 21 Skanör
www.falsterbonaset.se